

PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD	1 Hydref, 2014
TEITL	Ymchwiliad Craffu Balchder Bangor
PWRPAS	Adroddiad Cynnydd
AELOD CABINET	Cyng. W Gareth Roberts

1. Cefndir

- 1.1 Bu i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn ei gyfarfod 4 Mawrth, 2014 ystyried adroddiad yn deillio o Ymchwiliad Craffu i fenter Balchder Bangor a chytunwyd i'r argymhellion o'r adroddiad hwnnw. Roedd y Pwyllgor yn awyddus derbyn adroddiad cynnydd ar yr argymhellion o'r Ymchwiliad a hynny o fewn 6 mis o'r cyfarfod hwnnw.
- 1.2 Mae cyfnod o 6 mis wedi goroesi ers y Pwyllgor Craffu ym mis Mawrth ac mae'r Adroddiad hwn i bwrpas rhoddi diweddariad ar gynnydd yn erbyn yr argymhellion hynny.

2. Diweddariad ar yr Argymhellion

Argymhellion yr Ymchwiliad	Yr hyn sydd wedi ei wneud hyd yma
<i>Argymhellion Penodol i Ardal Bangor</i>	
<p>11.1 Gweithio'n Rhagweithiol</p> <p><i>Mae cyfle nawr i Gyngor Dinas Bangor adeiladu ar y gwaith yma drwy roi arweiniad ar y ffordd ymlaen a gweithio'n fwy rhagweithiol ac anffurfiol gyda grwpiau a gwirfoddolwyr.</i></p>	<p>Yn anffodus nid yw hyn wedi digwydd gan nad yw'r Cyngor Dinas a'r Swyddog Prosiect penodwyd ganddynt i'r pwrpas yn ddiweddar yn blaenoriaethu Balchder Bangor.</p> <p>Byddaf yn ceisio cyfarfod yn fuan i gael gwybod beth yw bwriad y Cyngor Dinas o safbwynt Balchder Bangor.</p>

<p>11.2 Cynllunio</p> <p><i>Mae angen i Adran Rheoleiddio'r Cyngor roi sylw manwl ar fyrder i ganfyddiad a phryderon yn ymwneud â datblygiadau llety amldeiliadaeth anaddas mewn nifer o leoliadau ar draws y Ddinas.</i></p>	<p>Yn dilyn pryderon godwyd gan Aelodau Bangor bu i'r Aelod Cabinet (Cynllunio) ofyn i'r Adran Rheoleiddio baratoi Nodyn Gwybodaeth ar gyfer Tai Amlfeddiannaeth.</p> <p>Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda Aelodau Bangor i drafod y Nofyn draft a materion eraill perthnasol. Yn mis Medi eleni, rhoddwyd cyflwyniad i Dîm Prosiect Bangor ar y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, mewn cysylltiad â Thai Amlfeddiannaeth a llety myfyrwyr yn gyffredinol. Bydd cyfnod ymgynghori cyhoeddus ar hwn yn ystod Chwefror/Mawrth 2015.</p> <p>Bydd cyfarfodydd eraill gyda'g Aelodau Bangor ar y mater hwn i'w cynnal cyn diwedd y flwyddyn.</p> <p>Mae copi o'r Nodyn Gwybodaeth yn atodol i'r Adroddiad hwn.</p>
<p>11.3 Cymuned</p> <p><i>Mae angen i swyddogion yr Adran Economi ac Adfywio adeiladu ar y gwaith rhagweithiol effeithiol a wnaed gan Reolwr Gwasanaethau Stryd Cyngor Gwynedd a Chydlynedd Balchder Bangor i gefnogi'r cymunedau a'r grwpiau o ddiddordeb drwy weithio'n fwy anffurfiol gyda nhw.</i></p>	<p>Mae perthynas glos wedi bod rhwng y swyddog adfywio a phrosiect Balchder Bangor yn y gorffennol. Mae peth aneglurder am sylwadau'r Pwyllgor Craffu gan na ystyriwyd y Rhaglen Waith sydd eisioes wedi ei chytuno gyda'r prosiect i fynd i'r afael â'r materion hyn. Bydd angen adolygu trefniadau cydweithio ar gyfer y dyfodol er mwyn bod yn glir ar flaenoriaethau a bydd angen cadarnhau cyfryngau cyfathrebu.</p>

<p>Argymhellion i bob ran o Wynedd</p>	
<p>11.4 Cydweithio'n Effeithiol</p> <p><i>Argymhellir bod yr Uned Gwasanaethau Stryd yn ehangu'r arddull yma o gydweithio gyda phartneriaid yn lleol ar draws y Sir fel bod adnoddau'n caniatáu.</i></p>	<p>Mae'r Uned Gwasanaethau Stryd yn cydweithio mewn partneriaeth ac asiantaethau eraill ar fentrau cyffelyb led led y Sir e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taclo Tipio Cymru – Gweithredu gyda Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Heddlu i atal tipio slei bach. Yr ymgyrchoedd diweddar yn Maesgeirchen a Llandygai, Trawsfynydd a Maentwrog. • Grwpiau Felin Daclus, Balchder Bro Dyffryn Ogwen, Balchder Bangor (e.e. Prifysgol a Myfyrwyr) ac erall. • Cadw Cymru'n Daclus - ymgyrchoedd gwm cnoi diweddar ac ymgyrchoedd addysgu a chodi ymwybyddiaeth. • Cynghorau Cymuned – Mewnbwn i'r rhaglen 'blitz' a chydweithio ar ymgyrchoedd baw cwn. • Prawf Cymru – Ymateb i broblemau graffiti (eiddo preifat) ac ymgyrchoedd glanhau a chasglu sbwriel.
<p>11.5 Arweiniad Lleol</p> <p><i>Argymhellir bod y Cyngor yn annog yr ardaloedd eu hunain i gymryd y blaen ac yna'n dethol yn ofalus cyn defnyddio adnoddau prin i gydweithio mewn ardaloedd lleol.</i></p>	<p>Ers 2008, mae'r fenter Trefi Taclus mewn nifer fawr o leoliadau wedi bod yn gymorth i'r rhai sydd yn fodlon gwirfoddoli neu gymeryd perchnogaeth o faterion amgylcheddol yn lleol e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ymgyrchoedd baw cwn led led y Sir yn cynnwys Blaenau Ffestiniog, Pwllheli, Maesgeirchen a Dyffryn Nantlle. • Gwirfoddolwyr Balchder Bangor, yn cynnwys myfyrwyr y Prifysgol, Coleg Menai a disgyblion o ysgolion Bangor. • Cymuned Maesgeirchen lle trefnwyd diwrnodau gweithredu ac ymgyrchoedd. • Cydweithio ar brosiectau gwella'r amgylchedd e.e. clirio gwastraff, plannu coed, gwella llwybrau.

<p>11.6 Cyswllt Lleol</p> <p><i>Mae angen hybu Cyngorau Cymuned (neu grŵp o gynghorau cymuned) i weithredu fel y pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer rhannu gwybodaeth am weithgareddau Cyngor Gwynedd yn lleol.</i></p>	<p>Hyn yn cael ei weithredu pan fydd cyfleon yn codi.</p>
<p>11.7 Ysgolion</p> <p><i>Argymhellir bod y Gwasanaeth Addysg yn gweithio gyda'r Uned Gwasanaethau Stryd i adnabod enghreifftiau o arfer da ymysg yr ysgolion sy'n hyrwyddo balchder dinesig gan roi cyhoeddusrwydd i'r gwaith.</i></p>	<p>Mae'r Uned Gwasanaethau Stryd yn parhau i gydweithio yn agos gyda ysgolion er mwyn codi ymwybyddiaeth e.e. o broblemau baw cwn ar lefel lleol, problemau ysbwriel ac amgylcheddol eraill.</p> <p>Eleni, bydd 'roadshows' amgylcheddol yn ymweld â 18 o ysgolion cynradd yn y Sir. Mae'r rhain yn cael eu noddi gan Trefi Taclus ac yn ddibynnol ar gymorth a chydweithrediad yr Adran Addysg i'w cynnal.</p>
<p>11.8 Gwella Gwasanaethau</p> <p><i>Mae aelodau'r Pwyllgor Craffu yn annog aelodau'r Cabinet i gydweithio'n gyson gyda chymunedau ar draws y Sir er mwyn cynnal ansawdd a gwella gwasanaethau mewn cyfnod heriol.</i></p>	<p>Bydd hyn yn dod yn fater o raid yn wyneb yr her ariannol a lle bydd disgwyl i gymunedau gymeryd rôl allweddol mewn cynnal darpariaethau a gwasanaethau mewn dull amgen.</p>

3. Canlyniad

- 3.1 Nid yw cyfnod o 6 mis yn ddigonol ar gyfer gwireddu cynnydd o safbwynt rhai o'r argymhellion hyn sydd yn eithaf uchelgeisiol.
- 3.2 Bydd angen cynnal trafodaethau gyda Chyngor Dinas Bangor i sefydlu beth yw eu bwriad gyda Balchder Bangor ac yn wyneb y nifer o fentrau eraill cysylltiedig ar y gweill e.e. Hwb Cymunedol, Caru Bangor, Prifysgol Bangor a'r Undeb Myfyrwyr.
- 3.3 Oherwydd cyfyngiadau ariannol o'n blaenau, bydd llawer iawn mwy o ofyn am fewnbwn y gymuned i sicrhau a chynnal safonau'r amgylchedd leol.

Cyng. W Gareth Roberts
Aelod Cabinet
 Amg